

**YANGI O‘ZBEKISTON YOSHLARINI MILLIY
QADRIYATLARGA SADOQAT RUHIDA TARBIYALASHNING
FALSAFIY YO‘NALISHLARI**

Akilova O‘g‘ilxon TIQXMMIMTU katta o‘qituvchisi (PhD)

Ergasheva Dildora TIQXMMIMTU talabasi

Annotatsiya

Maqolada Yangi O‘zbekiston taraqqiyoti jarayonida yosh avlodni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash masalalari **falsafiy-ma’naviy nuqtai nazardan** tahlil qilinadi. Milliy qadriyatlarning ontologik (mohiyat), aksiologik (qadriyat), va gnoseologik (bilish) jihatlari ochib beriladi. Shuningdek, globallashuv sharoitida yoshlarning milliy o‘zlikni anglashiga tahdid soluvchi omillar va ularni bartaraf etish yo‘llari falsafiy yondashuv asosida yoritiladi. Maqolada milliy va zamonaviy qadriyatlar uyg‘unligi orqali yoshlarning ma’naviy immunitetini mustahkamlashga doir konseptual tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, falsafa, yoshlar, milliy qadriyatlar, sadoqat, ma’naviyat, globallashuv, aksiologiya, milliy o‘zlik.

Kirish

Yangi O‘zbekiston konsepsiyasi — bu faqat siyosiy yoki iqtisodiy yangilanish emas, balki **ma’naviy-falsafiy yangilanish jarayonidir**. Inson tafakkuri, qadriyatlari va dunyoqarashini yangilamasdan turib jamiyatni yangilash mumkin emas. Shu ma’noda, yoshlar tafakkurida milliy

qadriyatlarga sadoqat tuygʻusini shakllantirish — bu Yangi Oʻzbekiston falsafasining amaliy ifodasidir.

Prezident Sh.M. Mirziyoyev taʼkidlaganidek, *“Yoshlar – bizning kelajagimiz, ertangi kunimizning bunyodkorlari.”* Bu gʻoya falsafiy jihatdan **ontologik poydevorga** ega, chunki inson va jamiyatning mavjudligi bevosita qadriyatlar tizimiga bogʻliq. Milliy qadriyatlar esa xalqning tarixiy tajribasida shakllangan **ruhan birlashtiruvchi maʼnaviy energiyadir.**

Asosiy qism

1. Milliy qadriyatlarning falsafiy mohiyati

Milliy qadriyatlar — bu xalqning tarixiy ongida shakllangan va uning ijtimoiy hayotini boshqaruvchi **aksiologik tizimdir.** Falsafa nuqtai nazaridan, qadriyatlar inson hayotining **maʼno manbai**, jamiyat taraqqiyotining **ruhiy mezonidir.**

Ular insonning mavjudlik (ontologiya) haqidagi tasavvurlari bilan chambarchas bogʻliq boʻlib, oʻzlikni anglashni taʼminlaydi. Shuning uchun ham milliy qadriyatlarga sadoqat — bu shunchaki madaniy merosni hurmat qilish emas, balki **mavjudlikning maʼnaviy mazmunini anglash** jarayonidir.

Yoshlar tarbiyasida bu qadriyatlar **gʻoyaviy immunitet** vazifasini bajaradi: ular insonni begona mafkuraviy taʼsirlardan himoya qiladi, maʼnaviy tanlovni toʻgʻri yoʻnaltiradi va shaxsni irodaviy jihatdan mustahkamlaydi.

2. Globallashuv falsafasi va yoshlar maʼnaviyati

Globallashuv — bu nafaqat iqtisodiy, balki **madaniy-falsafiy fenomendir.** U millatlar oʻrtasidagi chegaralarni yoʻqotib, “umuminsoniy qadriyatlar”ni targʻib qiladi. Ammo bu jarayon milliy oʻzlikni zaiflashtiruvchi taʼsirga ham ega.

Falsafiy jihatdan bu **universalizm va partikulyarizm** o‘rtasidagi ziddiyat sifatida ko‘riladi. Yoshlar ongida ushbu ikki qarama-qarshilik uyg‘un muvozanatda bo‘lishi zarur: ya’ni ular dunyoqarash jihatdan ochiq, lekin milliy jihatdan mustahkam bo‘lishlari kerak. Shu ma’noda, milliy qadriyatlar ularga **ma’naviy tayanch** bo‘lib xizmat qiladi.

Shu bois, ta’lim tizimida yoshlarni tanqidiy fikrlashga, mustaqil qaror qabul qilishga, milliy qadriyatlarni universal qadriyatlar bilan uyg‘unlashtirishga o‘rgatish — zamonaviy falsafiy tarbiyaning asosi bo‘lishi lozim.

3. Sadoqat tuyg‘usini shakllantirishning aksiologik yo‘nalishlari

Falsafada “sadoqat” tushunchasi — bu insonning o‘z e’tiqodi, qadriyatlari va maqsadlariga nisbatan ichki sadoqatidir. Yoshlar tarbiyasida bu tuyg‘u quyidagi yo‘nalishlarda shakllanadi:

- **Aksiologik yo‘nalish** – qadriyatlarni anglash, qadrlash, ularni hayotiy amaliyotda namoyon etish.
- **Etik yo‘nalish** – axloqiy fazilatlarni rivojlantirish: vafodorlik, halollik, fidoyilik, mas’uliyat.
- **Gnoseologik yo‘nalish** – milliy tarix, madaniyat va falsafani bilish orqali o‘zlikni anglash.
- **Estetik yo‘nalish** – milliy san’at, adabiyot va madaniy meros orqali go‘zallikni his etish.

Shu yo‘nalishlar asosida sadoqat tuyg‘usini shakllantirish yoshlarni ruhiy va axloqiy jihatdan barkamol insonlar etib tarbiyalaydi.

4. Yangi O‘zbekiston falsafasida yoshlar siyosati

Yangi O‘zbekiston falsafasi insonni faqat ishlab chiqarish vositasi sifatida emas, balki **ma’naviy yaratuvchi subyekt** sifatida ko‘radi. Shu sababli,

yoshlar siyosatining asosiy maqsadi – insonning ichki dunyosini, tafakkurini va g‘oyaviy mustaqilligini rivojlantirishdir.

“Yoshlar ishlari agentligi”, “Yoshlar daftari”, “Vatanparvarlar maktabi” kabi tashabbuslar nafaqat ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, balki falsafiy jihatdan – **axloqiy yetuklik** va **ijtimoiy mas‘uliyat** tamoyillarini singdirishga xizmat qiladi. Bu esa jamiyatning ma‘naviy tiklanish falsafasining amaliy ko‘rinishidir.

5. Milliy va zamonaviy qadriyatlar uyg‘unligi – falsafiy sintez

Milliy qadriyatlar va zamonaviy texnologik yutuqlar o‘rtasida qarama-qarshilik emas, balki **sintez** bo‘lishi kerak. Falsafiy nuqtai nazardan, bu — **diyalektik uyg‘unlik** jarayoni: qadimiy an‘ana va zamonaviy tafakkur o‘zaro boyitadi.

Yoshlar zamon bilan hamqadam bo‘lishi, lekin o‘z ildizlarini yo‘qotmasligi kerak. Aynan shu uyg‘unlik ularning ma‘naviy mustaqilligini ta‘minlaydi va milliy sadoqatni falsafiy darajaga ko‘taradi.

Xulosa

Yoshlar jamiyatning falsafiy ko‘zgidir. Ularning tafakkurida milliy qadriyatlar qanchalik mustahkam o‘rnashsa, jamiyatning kelajagi shunchalik barqaror bo‘ladi. Yangi O‘zbekiston sharoitida milliy qadriyatlarga sadoqat tuyg‘usini shakllantirish – bu **ma‘naviy tiklanish falsafasining markaziy g‘oyasidir**.

Oila, ta‘lim tizimi, axborot makoni va davlat siyosati yagona maqsad — **insonni ma‘naviy komillikka olib boruvchi qadriyatlar tizimini yaratish** sari yo‘naltirilishi lozim. Chunki falsafiy ma‘noda sadoqat — bu insonning o‘z mohiyatiga sodiq qolishidir. Sadoqatli, g‘ururli va bilimli yoshlar esa Yangi O‘zbekistonning ma‘naviy ustunidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev, Sh. M. (2021). *Yangi O‘zbekiston strategiyasi*. Toshkent: O‘zbekiston.
2. Jo‘rayev, A. (2022). *Yoshlar tarbiyasida milliy qadriyatlarning o‘rni*. Toshkent: Fan va ta’lim.
3. Abdug‘afurov, M. (2023). *Milliy g‘oya va ma’naviyat asoslari*. Toshkent: Ma’naviyat nashriyoti.
4. Karimova, D. (2020). *Globallashuv sharoitida ma’naviy tarbiya masalalari*. “Ma’naviyat va hayot” jurnali, №4, 22–28.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–6155-son Farmoni (2021-yil 19-yanvar). “*Yoshlar siyosatini yangi bosqichga ko‘tarish chora-tadbirlari to‘g‘risida*”.
6. UNESCO (2022). *Youth, Culture and Identity in a Globalized World*. Paris: UNESCO Publishing.
7. Fromm, E. (1956). *The Sane Society*. London: Routledge.
8. Tilman, R. (2019). *Philosophy of Value and Cultural Identity*. Oxford University Press.